

Luxembourg, 13. oktobra 2022

Letno poročilo za leto 2021 Deset najpogosteje zastavljenih vprašanj

1. Kakšna je vloga Evropskega računskega sodišča (Sodišče) pri zaključnem računu EU?

Sodišče vsako leto **preveri konsolidirani zaključni račun EU in izreče svoje mnenje** o treh vprašanjih: ali je zaključni račun zanesljiv ter ali so bili prihodki EU prejeti, plačila pa izvršena v skladu s pravili. Ti pregledi so osnova za **izjavo o zanesljivosti**, ki jo mora Sodišče dati Evropskemu parlamentu in Svetu v skladu s členom 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Leta 2021 je poraba proračuna EU znašala **181,5 milijarde EUR**, kar je 1,3 % skupnega bruto nacionalnega dohodka držav članic EU. Ob upoštevanju porabe iz sredstev, namenjenih mehanizmu za okrevanje in odpornost (46,5 milijarde EUR), so plačila EU v letu 2021 znašala 228,0 milijarde EUR.

2. Kako se poraba iz svežnja EU za okrevanje po pandemiji odraža v letnem poročilu?

Instrument NextGenerationEU je finančni sveženj, ki vključuje več programov za podporo državam članicam EU pri njihovem gospodarskem okrevanju po pandemiji COVID-19. Nekateri od teh programov se financirajo v razdelkih večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, zanje pa se uporabljajo model izvajanja in pravila za večletni finančni okvir. Po drugi strani pa se mehanizem za okrevanje in odpornost (RRF), ki pomeni približno 90 % sredstev instrumenta NextGenerationEU, izvaja bistveno drugače kot poraba proračuna EU v večletnem finančnem okviru. Medtem ko upravičenci do porabe proračuna EU prejmejo plačilo, ker so izvedli določene dejavnosti, ali povračilo nastalih stroškov, države članice v okviru RRF prejmejo plačilo za zadovoljivo doseganje vnaprej določenih mejnikov ali ciljev. Sodišče je zato prvič pripravilo **ločeno mnenje o odhodkih RRF** in tem namenilo posebno poglavje v letnem poročilu.

3. Do katerih zaključkov je prišlo Sodišče za leto 2021?

Sodišče je potrdilo, da je zaključni račun za leto 2021 **zanesljiv** (izreklo je mnenje brez pridržka), tako kot za vsako proračunsko leto od leta 2007 naprej. Prišlo je do zaključka, da zaključni račun za leto 2021 v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja finančni položaj EU, njene rezultate za zadevno leto, denarne tokove in spremembe njenih čistih sredstev.

Sodišče je ugotovilo, da v prihodkih ni bilo pomembnih napak. Za odhodke je pripravilo dve ločeni mnenji: eno za proračun EU, drugo za mehanizem za okrevanje in odpornost.

Ocenjena stopnja napake v porabi proračuna EU je znašala 3,0 %, kar pomeni povečanje v primerjavi z letoma 2019 in 2020, ko je znašala 2,7 %. Tako kot v zadnjih dveh letih je Sodišče prišlo do zaključka, da je napaka vseobsegajoča, zato je izreklo **negativno mnenje**.

Sodišče je prvič izdalo ločeno mnenje o odhodkih v okviru RRF. Mnenje Sodišča zajema edino plačilo državi članici v letu 2021 (Španija). Sodišče je sicer ugotovilo, da en mejnik ni bil v celoti dosežen, vendar meni, da s tem povezan učinek ni bil pomemben, zato je izdalo **mnenje brez pridržka**.

4. Kaj pomeni ocenjena stopnja napake, ki jo izračuna Sodišče?

3,0 % je ocena Sodišča glede **deleža sredstev, ki ne bi smela biti izplačana** iz proračuna EU, ker po njegovem mnenju niso bila porabljena v skladu s pravili EU ali specifičnimi pravili držav članic. Med značilne napake spadajo plačila neupravičenim upravičencem ali za neupravičene projekte ali za naročila storitev ali blaga ali naložbe, pri katerih niso bila ustrezno upoštevana pravila javnega naročanja.

5. Ali to pomeni, da je bilo 3,0 % sredstev EU potratenih?

Ne, saj je med napako in potratu pomembna razlika. Sodišče pri preizkušanju porabe proračuna EU preverja, ali so bila sredstva EU porabljena v skladu s pravili, ali so bili zaračunani stroški pravilno izračunani in ali so bili izpolnjeni pogoji za upravičenost. Če ena ali več od teh zahtev ni izpolnjena, je to po mnenju Sodišča napaka. Na to se nanaša vrednost 3,0 %.

Čeprav te napake vključujejo plačila za projekte ali upravičence, ki niso izpolnili pogojev za upravičenost, se z njimi še vedno lahko zagotovijo načrtovane koristi. V takih primerih so plačila zakonita in pravilna deloma ali pa sploh ne, vendar **jih ni mogoče šteti za potratena**. Sodišče je na primer revidiralo projekt nujne pomoči na Irskem. Odkrilo je sicer napake v zvezi s postopkom javnega naročanja, zaradi česar so bili odhodki neupravičeni do financiranja EU, vendar je bila s projektom omogočena nastanitev prosilcev za azil (vključno z obroki).

Seveda je mogoče tudi, da so odhodki kljub temu, da so zakoniti in pravilni, vseeno potrateni. Tak primer, o katerem je v preteklosti poročalo Sodišče, je bila gradnja pristaniške infrastrukture, pri kateri se niso ustrezno upoštevale prihodnje količine tovora.

6. Ali odkrite napake pomenijo goljufijo?

V veliki večini primerov Sodišče ne odkrije znakov goljufije. Goljufija je namerno zavajanje zaradi pridobivanja koristi. Čeprav je pri standardnih revizijskih postopkih težko ugotoviti goljufijo, Sodišče pri preizkušanju vsako leto odkrije več primerov domnevne goljufije.

Za leto 2021 je poročalo o 15 primerih domnevne goljufije, ki jih je odkrilo v 743 revidiranih transakcijah. Vse te primere je prijavilo Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF), ki uvede preiskave in po potrebi ukrepa v sodelovanju z organi države članice. Sodišče je eno od teh zadev hkrati prijavilo tudi Evropskemu javnemu tožilstvu (EJT), skupaj s še eno zadevo, ki je bila odkrita leta 2021.

7. Kaj pomenita pojma „vseobsegajoča napaka“ in „odhodki z visokim tveganjem“?

Skoraj dve tretjini odhodkov proračuna EU v letu 2021 je štela za visoko tvegano. Sodišče je stopnjo napake za skupne odhodke sicer ocenilo na 3,0 %, vendar je ta, če se odhodki z visokim tveganjem obravnavajo ločeno, višja in znaša 4,7 %. Sodišče zaradi precejšnje teže te vrste odhodkov v skupni porabi (63,2 %) meni, da je napaka vseobsegajoča, torej prisotna v celotni revidirani populaciji ali njenem **znatnem delu**.

Odhodki z visokim tveganjem se nanašajo predvsem na **povračilo** upravičenih stroškov **iz proračuna EU** (v skladu s kompleksnimi pravili), ki so nastali pri upravičenih dejavnostih. Povračila se na primer izvedejo za raziskovalne projekte (na področju Enotni trg, inovacije in digitalno), naložbe v regionalni razvoj in razvoj podeželja (Kohezija, odpornost in vrednote ter Naravni viri in okolje) ter projekte razvojne pomoči (Sosedstvo in svet). V zadevnem letu se je delež te vrste odhodkov povečal na 63,2 % (v primerjavi s 59,0 % leta 2020).

Odhodki z manjšim tveganjem se nanašajo na **plačila na podlagi pravic**, ki se izplačajo upravičencem, ki izpolnjujejo nekatere (manj kompleksne) pogoje. Taka plačila na primer

zajemajo študijske in raziskovalne štipendije (na področju Enotni trg, inovacije in digitalno), neposredno pomoč za kmete (Naravni viri in okolje) ter plače in pokojnine za uslužbence EU (Evropska javna uprava).

8. Kaj je mnenje brez pridrška/mnenje s pridržkom/negativno mnenje?

Mnenje **brez pridrška** pomeni, da so podatki v zaključnem računu resničen in pošten prikaz stanja ter da so bila upoštevana pravila računovodskega poročanja in finančnega poslovanja.

Transakcije, povezane z zaključnim računom, so v vseh pomembnih pogledih zakonite in pravilne.

Mnenje **s pridržkom** pomeni, da revizorji sicer ne morejo dati mnenja brez pridrška, ampak da ugotovljeni problemi niso vseobsegajoči.

Negativno mnenje kaže na zelo razširjene probleme.

9. Kaj je pomembna stopnja napake?

V revizijski terminologiji to pomeni **stopnjo, nad katero za napake šteje, da imajo bistven vpliv**. Pomembna stopnja napake je stopnja napake, za katero je verjetno, da bo vplivala na odločanje predvidenih uporabnikov revizijskega poročila. Sodišče in Komisija uporabljata **2-odstotni** prag pomembnosti.

10. Zakaj so v letnem poročilu navedena tveganja, povezana s svežnjem pomoči zaradi COVID-19?

Posledice pandemije COVID-19 za finance EU bodo še naprej zelo velike: za finančno obdobje 2021–2027 bodo finančna sredstva, ki bodo kombinirano dodeljena iz instrumenta NextGenerationEU in večletnega finančnega okvira, znašala 1 824 milijard EUR, kar je **skoraj dvakratni znesek porabe** v preteklem obdobju večletnega finančnega okvira.

Države članice so sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) tudi v tem obdobju črpale počasneje, kot je bilo načrtovano. Vendar se je v letu 2021 črpanje sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 povečalo. Do konca leta 2021 je bilo izplačanih le 67 % dogovorjenih sredstev EU za obdobje 2014–2020.

Neporavnane obveznosti so dosegle rekordni znesek 341,6 milijarde EUR: 251,7 milijarde EUR v zvezi s proračunom EU (zmanjšanje z rekordne vrednosti 303,2 milijarde EUR ob koncu leta 2020) in 89,9 milijarde EUR v novih neporavnanih obveznostih, povezanih z NextGenerationEU.

Skupna izpostavljenost proračuna EU **pogojnim obveznostim se je povečala** s 131,9 milijarde EUR leta 2020 na 277,9 milijarde EUR leta 2021. To je bilo predvsem posledica izdaje 91,0 milijarde EUR obveznic za financiranje svežnja NextGenerationEU leta 2021 in povečanja finančne pomoči, zagotovljene državam članicam za zaščito delovnih mest in zaposlenih, ki jih je prizadela pandemija, za 50,2 milijarde EUR.

Letni poročili Evropskega računskega sodišča za leto 2021 sta na voljo v 24 jezikih EU na spletišču www.eca.europa.eu.